A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

פאליטיש אומפארטייאיש נאציאנאל.

א צייטונג וועלכע גיט פרייהייט פון אויסדרוק צו אלע שיכטען

VOLUME XII No. 4422 | TORONTO FRIDAY, MARCH 13 1925 | יז אדר פרשה תשא, תרפ"ה. | טאראנטא, פרייטאג, דער 13־טער מערץ, 1925. | PRICE THREE CENTS

N. Y. Public Library 476 Fifth Ave.

ענגלישע רעגירונג פארעפענטליכט „ווייסען פאפיר" וועגען אידישע איפ־טואונגען אין פאלעסטינע; ענגלאנד ווייזט צוריק דעם פרידענס־פראטאקאל

„אידישע אגענטור" ווערט באטראכט פון דער רעגירונג אלס א רעגירונגס־דעפארטמענט פון א באראטענדען כא־ראקטער. — ציוניסטישע ארגאניזאציע האט א גרויסע דעה אין אימיגראציע פראגע. — דאקומענט באטאנט גרויסע אידישע דערגרייכונגען אין לאנד.

לאנדאן, מערץ 12, (איטא).

דער קאלאניאל־אפיס האט היינט פריה פארעפענטליכט א „ווייסען פאפיר" וועגען פאלעסטינע — א באריכט וואס איז צוזאמענגעשטעלט געווארען צו דער לעצטער זיצונג פון פעלקער־בונד ראט, אלס ענטפער אויף פראגען וואס זענען געשטעלט געווארען פון דער מאנדאטען־קאמיסיע.

אויף דער פראגע וואס עס איז געטאן געווארען אין פרט פון פאליטישע, אדמיניסטראטיווע אן עקאנאמישע באדינגונגען, אז פאלעסטינע זאל פארזיכערט ווערען אלס א אידישע נאציאנאלע היים, ענטפערט דער באריכט, אז די פאלעסטינער אדמיניסטראציע האט געציעלט צו שאפען גלייכע געלעגענהייטען פאר אלע גרופען און קלאסען אין לאנד. די אלגעמיינע איינוואנדערונג, ניט נאר די אידישע, איז רעגולירט געווארען לויט די באדינגונגען און נויטען פון לאנד. אין דער הינזיכט פון באזיצען בארדען האט די רעגירונג בלויז אפגעשאפט די אומגינסטיגע דיסקרימינאציעס, וואס זענען געווען איינגעפיהרט פון דער טערקישער רעגירונג, שאפענדיג גלייכע געלעגענהייטען פאר אלעמען צו קויפען בארדען און רעגיסטרירען עס אויפ'ן נאמען פון קויפער.

דער באריכט זאגט ווייטער, אז די אידען האבען פאר די לעצטע יאהרען געקויפט גרויסע שטרעקעס בארדען. אין 1921 האבען זיי געקויפט הונדערט טויזענט דונאם און ווערט פון יעקס הונדערט טויזענט פונט, אין 1922 — פינף־און־פערציג טויזענט דונאם און אין 1923 — פיער־און־דרייסיג טויזענט דונאם.

וועגען דער אידישער אגענטור

אויף דער פראגע ווי אזוי ווערט די אידישע אגענטור אפיציעל אנערקענט פון דער ענגלישער רעגירונג, ענטפערט דער באריכט ווי פאלגט:

די קאמיסיע וואס איז באשטימט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פאלעסטינע איז אפיציעל אנערקענט אלס א באראטענדע קערפערשאפט, מיט דער אויפגאבע צו קאאפערירען מיט דער רעגירונג אין ענינים וואס באריהרען די עטאבלירונג פון א נאציאנאלע היים פאר אידען. א מיטגליד פון דער אגענטור קריגט וועכענטליכע אינטערוויוס אין רעגירונגס־הויז און בכלל ווערט די אגענטור באטראכט אלס א רעגירונגס־דעפארטמענט. דער עיקר באראט זיך די אדמיניסטראציע מיט דער אגענטור וועגען אימיגראציע. די ציוניסטישע ארגאניזאציע דורך איהרע אגענטורען אין איירפא, העלפט אויסקלייבען דעם פאסענדען אימיגראנטען־מאטעריאל.

ווייטער ווערען באטאנט אין דעם דאקומענט נאך פילע דערגרייכונגען פון די אידען אין לאנד. דער באריכט דער־צעהלט וועגען דער אידישער בילדונגס־סיסטעם, וועגען דער „הדסה"־ארבייט און די פארשיעדענע קאמערציעלע און אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען.

עס ווערט אויך אנגעגעבען אז די ענגלישע רעגירונג שטעהט אין פארבינדונגען ניט נאר מיט דער ציוניסטישער

ארגאניזאציע נאר אויך מיט אנדערע אידישע ארגאניזאציעס ווי די איק"א, פאלעסטיין עקאנאמיק באארד, פאלעסטיין דעוועלאפמענט קאנסיל, און אנדערע.

דער באריכט שטעלט זיך אפ צום סוף אויף דער רוטענבערג־קאנצעסיע און אנדערע קלענערע קאנצעסיעס וואס זענען געגעבען געווארען צו אידישע געזעלשאפטען.

סער אלפרעד מאנד איז באגייסטערט פון תל אביב

לאנדאן, מערץ 12, (איטא).

די היגע פרעסע גיט אפ פיעל פלאץ צו סטייטמענטס וועגען פאלעסטינע פון סער אלפרעד מאנד, וועלכער איז ערשט געקומען פון דארט. סער אלפרעד איז באזונדערס באגייסטערט פון תל אביב און ער באצייכענט עס אלס „א וואונדער־שטאדט", וואס איז טיפיש פאר דער מאדערנער פאלעסטינע.

סער אלפרעד מאנד זאגט אויך אז די באהויפטונגען וועגען פיינדליכע באציהונגען צווישען אידען און אראבער אין פיעל איבערטריבען. די עקאנאמישע אינטערעסען וואס בינדען זיי צוזאמען, זאגט סער אלפרעד, זענען שטארקער פון דער פאליטישער שנאה.

צלם ברענט ווידער אין האמילטאן

האמילטאן, מערץ 12

א ריזיגער צלם האט נעכטען אווענט געברענט אויפ'ן הויכען דאנדעס בארג. מען האט דעם פייער געקענט זעהן פאר מייען ארום אין פאליציי איז ארויסגערופען געווארען צו אונטערזוכען דעם פאל. מען גלויבט אז דאס איז געווען די ארבייט פון קלאניקעס.

צוויי מענער צוברענט פון גאזאלין אויפרייס

צוויי מענער זענען נעכטען שטארק צוברענט געווארען פון א גאזאלין־אויפרייס, וואס איז פארגעקומען אין א גאזאלין־סטיישאן אויף דופאנט סטריט. די צוברענטע זענען דזשיימס וואן סיקלער און הערי באיל.

פון דעם אויפרייס האבען זיך אנגעצונדען דער סטיישאן און די דערבייאיגע הויז, פאראורזאכענדיג שאדען אויף פינף טויזענט דאלאר.

שטעלט לעבען אין געפאהר צו פארניכטען „נאסע" באוויזע

רבקה עפשטיין פון 239 מאריוא סטריט האט זיך נעכטען געשפיעלט מיט פייער צו פטור ווערען פון אלקאהאל, ווען דעטעקטיוועס זענען געקומען זוכען די נאסע באוויזע. זי האט אנגעצונדען די אלקאהאל און איז שיער אליין ניט פארברענט געווארען.

פאלט טויט אויפ'ן גאס

וו. וואקער, א מאן פון פערציג יאהר, איז מיטוואך ביינאכט געפאלען אין גאס און איז באלד געשטארבען.

די פאליציי גלויבט, אז ער איז א קרבן פון גיפטיגע משקה.

באריהמטע אקטריסע עטעל בארימאר, ערנסט קראנק

קענזעס סיטי, מערץ 12.

עטעל בארימאר, די באריהמטע אמעריקאנער אקטריסע, ליגט דא ערנסט קראנק. די דאקטוירים זאגען אז איהר צושטאנד איז קריטיש.

מיין קינדהייט

עדוארד בערנשטיין, דער באריהמטער איד און סאציאליסט, איינער פון די פיהרער פון די דייטשע סאציאליסטען שרייבט יעצט זיינע זכרונות, וועלכע וועלען אין גיכען ערשיינען אין א בערלינער פארלאג.

א קאפיטעל פון די דאזיגע זכרונות מיט'ן נאמען "מיין קינדהייט" וועט זיין געדרוקט —

זונטאג אין "זשורנאל".

געריכט ענטשיידעט אז קוויבעקער סקול געזעץ איז אומגעזעצליך

קוויבעק, מערץ 12

די קאורט אף אפיעלס האט נעכטען ארויסגעגעבען אן ענטשיידונג, אז דער פראווינציעלער סקול־געזעץ פון 1903 איז ניט אין איינקלאנג מיט'ן בריטיש נארט אמעריקא עקט און דעריבער איז עס אומגעזעצליך.

דיזער סקול־געזעץ, ווי באקאנט, האט פארפליכטעט די פראטעסטאנטען אריינצונעהמען אין זייערע סקולס אידישע קינדער. לויט דער מיינונג פון די ריכטער האט דאס אבער ניט געקענט געטאן ווערען. זיי האבען ענטשיידעט, אז אין דעם בריטיש נארט אמעריקא עקט האנדעלט זיך בלויז וועגען פראטעסטאנטען און קא־טאליקען און בלויז זייערע רעליגיעזע רעכט און פריוויליגיעס ווערען באוואר־רענט.

מיט דער ענטשיידונג פון קאורט אף אפיעלס ווערט די אנגעוועהטאנטע אידישע שוהל־פראגע אין מאנטרעאל ניט גע־לעזט. מען וועט זיכער אפעלירען צו א העכערען געריכט. אויך די פראווינציעלע רעגירונג גרייט צו געזעצגעבונג וועגען דעם ענין.

פארלאנג פון שטאדט וועגען אונטער־זוכען ביכער פון גאזקאמפאניע צוריק־געוויזען פון פארלאמענט־קאמיטע

מיט 28 שטימען געגען 20 האט די פריוואט בילס קאמיטע פון דער לעגיס־לאטור צוריקגעוויזען דעם פארשלאג פון דער שטאדטישער פארוואלטונג וועגען דאס רעכט צו אונטערזוכען די ביכער פון דער קאנסומערס גאז קאמפאניע.

די שטאדט־טאטעס זענען נאטירליך שטארק ענטוישט וואס זייער פארלאנג איז צוריקגעוויזען געווארען. ספעציעל פיהלט זיך ענטוישט דער קאנטראלער שטיצער.

העקער, וועלכער פיהרט אן ביט'ן קאמף געגען דער גאז־קאמפאניע, גלויבענדיג אז גאז דארף זיין ביליגער ווי עס איז. די שטאדט־טאטעס טרייסטען זיך אבער דערמיט וואס דער פארשלאג איז גע־שטיצט געווארען פון צוואנציג מיטגלי־דער, בעת לעצטען יאהר האט דיזער פארלאנג געקראגען בלויז פיער אונטער־

פארהייראטע אידישע פרוי און איהר כריסטליכער גע־ליבטער געפונען טויט.

די פרוי איז מיט צעהן טעג צוריק פארשוואונדען געווארען פון איהר היים אין באפלא. — מען גלויבט, אז דער געליבטער האט איהר דערשטיקט און זיך אליין גע'סמ'ט.

פארט אירי, אנט., מערץ 12.

מרס. ראז קאהן, וועלכע איז מיט צעהן טעג צוריק פארשוואונדען געווארען פון איהר היים אין באפלא, איז נעכטען נאכמיטאג געפונען געווארען טויט, אין א קליינעם קאטעדזש אויף ליליען סטריט לעבען פארט אירי ביטש. אין דעם זעלבען צימער איז אויך געלעגען טויט דער קערפער פון נארמאן מעק, א סיילסמאן פאר אן אנטעריאר פירמע.

מען גלויבט, אז די פרוי איז ערמארדעט געווארען און אז דער מאן האט זיך אליין פארגיפטעט.

עס איז באוואוסט אז נארמאן מעק האט פארפאלגט דער פרוי קאהן מיט זיין ליבע, פאר א לענגערער צייט, אבער זי האט ניט געשענקט קיין אויפמערקזאמקייט אויף דעם. מרס. קאהן איז אלט געווען 27 יאהר און מעק איז געווען עלטער פון איהר אויף צוואנציג יאהר.

מרס. קאהן איז געווען די פרוי פון טשארלס ס. קאהן, א רייכער טאבאק־הענדלער אין באפלא. זי איז פארשוואונ־דען געווארען מיט צעהן טעג צוריק און דעטעקטיוועס האבען איהר ארומגעזוכט, ביז זיי האבען אויסגעפונען א שפור צו דעם פלאץ וואו די צוויי טויטע קערפער זענען געלעגען. מען רעכנט אז זיי זע־נען געווען טויט פאר דער לעצטער וואך.

פריינט פון דער פרוי זאגען, אז זי האט פיינט געהאט דעם פארליבטען נאר־מאן מעק, וועלכער האט איינמאל גע־סטראשעט צו ערמארדען איהר. מען וואונדערט זיך דעריבער ווי אזוי זי איז געקומען צו זיין אין דעם פארוואָרפע־נעם קאטעדזש צוזאמען מיט איהם.

עס איז אויך דא א סברא, אז ביידע זענען געשטארבען פון עסען גיפטיגע סעמען.

פאדערונג פון לייבאר פארטיי פאר אפענע דיפלאמאטיע ווערט נידערגעשטימט

לאנדאן, מערץ 12.

א פארשלאג פון דעם לייבאר דעפוטאט טרעוועלין, אז די רעגירונג זאל ניט מאכען קיין שום דיפלאמאטישען שריט אהן דער צושטימונג פון פארלא־מענט, איז נידערגעשטימט געווארען מיט 225 שטימען געגען 133.

ראנאלד מעקנעיל, דער געהילף אויסערן מיניסטער, האט רעדענדיג געגען דעם פארשלאג געזאגט, אז דאס מיינט א קאנסטיטוציאנעלע רעוואלוציע און אז דער קאנטראל פון דעם פארלאמענט אויף דער רעגירונג איז שוין איצט ווירק־זאם גענוג.

פרעמיער מוסאליני

מוסאליני האלט פון'ער שמאל

פאריז, מערץ, 12.

פון רוים ווערט געמעלדעט, אז די לאגע פון פרעמיער מוסאליני איז גע־ווארען זעהר קריטיש און מען האט שטארק מורא אז ער וועט זיך ניט ער־הוילען פון זיין קראנקהייט. ער איז אזוי קראנק, אז מען האט מורא צו אפערירען איהם כאטש דאס איז זעהר נויטיג.

סאן יאט סען איז איצט געשטארבען אויף אן אמת

פעקין, מערץ 12.

דר. סאן יאט סען, פיהרער אין דרום כינע, איז געשטארבען היינט פריה.

דר. סאן איז געווען איינער פון די פראמינענטסטע כינעזישע פיהרער. ער איז געווען א קעמפער פאר רעפובליקא־נישע רעגירונגס־פארמען און איז אפט באצייכענט געווארען אלס א באלשעוויק.

פאר דער לעצטער צייט זענען געווען אפטע באריכטען, אז דר. סאן יאט סען איז געשטארבען. ער איז געווען ערנסט קראנק אויף קענסער. די היינטיגע ידיעה וועגען זיין טויט איז אן אפיציעלע.

ערשטע רוסישע שיף זינט 1917 געקומען אין אמעריקא

סאוואנא, דזשארדזשיא, מערץ 12.

א רוסישע האנדעלס שיף „וואראס־לאוו וואראווסקי" (אויפ'ן נאמען פון רוסישען אמבאסאדאר וועלכער איז ער־מארדעט געווארען אין דער שווייץ) איז נעכטען אנגעקומען אין היגען האפען פון אנטווערפען, בעלגיע.

ווי דער קאפיטאן האט ערקלעהרט, איז עס די ערשטע רוסישע שיף אריינ־צוקומען אין אן אמעריקאנישען האפען זינט דעם יאהר 1917.

בודזשעט וועט פארגעלעגט ווערען קומענדע וואך

אטאווא, מערץ 12.

האנ. דזשיי. א. ראב, דער פינאנץ־מיניסטער, וועט קומענדע וואך פארלעגען דעם בודזשעט.

וו. ריימאנד, א ליבעראל, האט פאר־געשלאגען א רעזאלוציע, אז די קאנאדער אוניווערזיטעטען זאלען זיין בארעכטיגט צו פארטרעטער אין פארלאמענט, ווי דאס איז איינגעפיהרט אין ענגלאנד.

אויסערן־מיניסטער טשעמבערליין עקלערט אויף דער זיצונג פון פעלקער־בונד ראט, אז דער פרידענס־פראטאקאל איז ניט אננעמבאר. — גלויבט ניט, אז מען קען דורכ־פיהרען שטענדיג דעם פרינציפ פון ארביטריישאן.

זשענעווא, מערץ 12.

דער באריהמטער פרידענס־פראטא־קאל, אויף וועלכען דער פעלקער־בונד האט געארבייט א קיילעכדיג יאהר, איז אזוי גוט ווי טויט. ענגלאנד איז ענט־שידען געגען דעם פלאן, האט ערקלעהרט דער ענגלישער אויסערן־מיניסטער, אויף דער זיצונג פון פעלקער־בונד ראט, און עס פארשטעהט זיך אז ענגלאנד'ס נעגאטיווע מיינט די קבורה פון דעם פלאן.

טשעמבערליין האט געהאלטען א לאנגע רעדע אין וועלכער ער האט קלאהר געמאכט, אז ענגלאנד קען ניט אננעהמען דעם הויפט־פרינציפ פון דעם פרידענס פראטאקאל, אז אלע אינטערנאציאנאלע סכסוכים מוזען ארביטרירט ווערען. ער גלויבט אז דאס איז א פאלשער שטאנדפונקט וואס קען ברענגען מעהר שאדען ווי נוצען. זיין מיינונג איז, דאס יעדער איינצעלנער סכסוך־פאל דארף באזונדער פארהאנדעלט ווערען און קיין אלגעמיינער פרינציפ קען ניט גילטיג זיין.

טשעמבערליין האט געהאט וואס אויסצוזעצען אויך געגען אנדערע פונק־טען פון דעם פלאן. ער האט אנגעוויזען, אז דער פונקט דאס אין לויף פון דער ארביטריישאן טארען ניט די צדדים מאכען מיליטערישע פארבארייטונגען איז ניט קיין פראקטישער, ווייל דאס שטעלט דעם אנגרייפענדען צד אין א בעסערער לאגע. ער האט ערקלעהרט, אז דער פלאן קען ניט אויסגעבעסערט ווערען נאר מוז איננאנצען פארווארפען ווערען.

בריאן רעדט פאר דעם פלאן

עקס־פרעמיער בריאן פון פראנקרייך האט גערעדט פאר דעם פלאן. ער האט געלויבט דעם פלאן ווייל עס שאפט סאך לידארעטעט און גענענזייטיגע הילף צווי־שען די נאציאנען.

ענגלאנד'ס שטעלונג איז געווען באקאנט פון פריהער. נאך איידער טשעמבערליין האט געהאלטען זיין רעדע האבען די צייטונגען געהאט קארטונס וועלכע שילדערען די קבורה פון דעם פרי־דענס־פראטאקאל.

גרויסע פייערונג וועגען אידישע שיף פאהרט אפ קיין פאלעסטינע

ניו יארק, מערץ 12, (איטא).

א גרויסע פייערונג איז פארגעקומען ביים האפען ווען די שיף „פרעזי־דענט ארטור" פון דער פאלעסטיין־אמע־ריקען ליין, איז היינט אפגעפאהרען דירעקט קיין חיפה. רעדעס זענען געהאל־טען געווארען פון דר. דע סאלא פול און דוד יעלין. דער לעצטער האט גערעדט אין העברעאיש און זיין רעדע איז צו־שיקט געווארען דורך ראדיא.

ביים האפען זענען געווען פארזא־מעלט א מאסע פון צעהן טויזענט אידען. אזוי גרויס איז געווען דער געדרענג דאס מען האט געמוזט ארויסרופען הונדערט פאליסלייט צו האלטען ארדנונג.

א וועלטענע באגייסטערונג האט ארומגענומען אלע פארזאמעלטע ווען די אידישע פאהן איז ארויפגעצויגען געווארען אויף דער שיף. ביי פיעלע זענען געשטאנען טרעהרען אין די אויגען.

צווישען די פאסאזשירען זענען גע־ווען דר. סאלאמאן צייטלין, פראפעסאר פון געשיכטע אין רבי יצחק אלחנן ישיבה; ש. ראזענפעלד פון „טאג"; בוב־ליס, רעדאקטאר פון „טאגעבלאט" און אפרים קאפלאן פון „מארגען זשורנאל".

פאראורטיילט צום הענגען פאר ער־מארדען זיין געליבטע

קארנוואל, אנט. מערץ 12

טאמאס קאליסאן איז היינט געפונען געווארען שולדיג אין ערמארדען זיין גע־ליבטע, מיס ביטריס טהארפ, און ער איז פאראורטיילט געווארען צום טויט. דער ריכטער האט באשטימט, אז די הינריכ־טונג זאל פארקומען דעם 29־טען מאי.

קאליסאן האט שטארק געליעבט דאס מיידעל און ער האט איהר ערמאר־דעט, ווייל זי האט צוריקגעוויזען זיין ליעבע.

אידישע דעפוטאטען ווייזען ארויס פראטעסט געגען רעגירונג

ווארשא מערץ 12, (איטא).

די אידישע סיים־דעפוטאטען האבען צוריקגעוויזען אן איינלאדונג צו א רעגירונגס־באנקעט, וואס איז געגעבען געווארען צו דער געלעגענהייט פון באקומען די הלואה אין אמעריקע.

די דעפוטאטען האבען ערקלעהרט, אז דערמיט פראטעסטירען זיי געגען דער אנטי־אידישער עקאנאמישער פאליטיק פון דער רעגירונג.

ווארשא בלייבט אהן א אידישען טעאטער

ווארשא, מערץ 12. (איטא).

דער צענטראל־טעאטער, וואס איז געווען דער איינציגער אידישער טעאטער אין שטאדט איז געשלאסען געווארען, ווייל די רעגירונג האט אפגעקויפט די געביידע צו פארוואנדלען עס אין א רעגירונגס־אפיס.

דריי סטודענטען פאר־מישט אין טויט פון א מיידעל

ניו הייווען, מערץ 11, (איטא).

דריי סטודענטען פון יעיל קאלעדזש, מייער, קלארק און האננא, זענען היינט ארעסטירט געווארען, אין פארבינדונג מיט'ן טויט פון א יונגער מיידעל, וועל־כע איז דער'הרג'עט געווארען אין אן אויטאמאביל־אומגליק.

מעיאר פאסטער איז ניצול געווארען

אונזער מעיאר איז נעכטען שיער ניט געווארען אן אויטאמאביל־קרבן. ביי טשוירטש און קארלטאן סטריט איז עמי־צער אריינגעפאהרען אין דעם מעיאר'ס אויטאמאביל, און עס האט געפעהלט א האר אז ער זאל ווערען א קדוש.

דער דרייווער פון צווייטען אויטא־מאביל האט זיך שנעל אפגעטראגען און מען האט ניט געקענט כאפען זיין נומער.

מאנישעוויטץ מצה באליבט ביי מיליאנען אידען איבער דער גאנצער וועלט.